

Nr 150

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ytterligare utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55; given Stockholms slott den 4 mars 1955.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Per Edvin Sköld

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag, som efter riksstatens fastställande ytterligare äskats för det nu löpande budgetåret, har uppförts dels å tilläggsstat I som fastställts av 1954 års riksdag vid dess höstsession (rskr 1954: 401), och dels å tilläggsstat II, som avser anslagsäskanden — upptagna i propositionen nr 2 — till innevarande års riksdag. Efter anmälan av nämnda proposition har anslagsäskanden å tilläggsstat II beslutats av Kungl. Maj:t i propositionerna nr 57 och 60.

De ytterligare anslagsäskanden avseende tilläggsstat II till riksstaten för

innevarande budgetår, vilka ansetts nu böra föreläggas riksdagen, har tidigare denna dag anmälts. På hemställan av vederbörande föredragande har Kungl. Maj:t därvid fattat beslut enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil 1—12*). En sammanställning över av Kungl. Maj:t å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 till och med denna dag äskade anslag *utöver* de i propositionen nr 2 upptagna anslagen torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår att efter det propositionen nr 2 till årets riksdag framlades, å tilläggsstat äskats sammanlagt 32,9 miljoner kronor å driftbudgeten och 30,1 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Av förstnämnda belopp avser 1 miljon kronor återanskaffning av viss beklädnadsmateriel och vissa inventarier för armén, 1,4 miljoner kronor den svenska övervaknings- och repatrieringsverksamheten i Korea samt 29,7 miljoner kronor avskrivningar av nya kapitalinvesteringar. Av utgifterna på kapitalbudgeten hänför sig 0,9 miljon kronor till statens affärsverksfonder, 1,2 miljoner kronor till flygvapnets delfond av försvarets fastighetsfond och 28 miljoner kronor till fonden för låneunderstöd.

Å tilläggsstat I har tidigare av riksdagen anvisats anslag om 3 miljoner kronor å driftbudgeten och 5 miljoner kronor å kapitalbudgeten, varjämte å tilläggsstat II äskats anslag om tillhopa 28,6 miljoner kronor å driftbudgeten och 105,6 miljoner kronor å kapitalbudgeten. Vid bifall till de efter avlämnande av propositionen nr 2 till och med denna dag gjorda ytterligare anslagsäskandena å tilläggsstat II skulle anslagen å tilläggsstater till riksstaten för innevarande budgetår uppgå till sammanlagt för driftbudgeten 64,5 miljoner kronor och för kapitalbudgeten 140,7 miljoner kronor.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil 1—12*) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand

Bilaga 1

Egentliga statsutgifter

Andra huvudtiteln

Utdrag av protokollet över justitiedepartementensärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för justitiedepartementet, statsrådet Zetterberg, anmäler härefter under justitiedepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

B. Justitiekanslersämbetet och riksåklagarämbetet

[1] **Riksåklagarämbetet: Avlöningar.** Den i gällande avlöningsstat för riksåklagarämbetet upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal är fastställd till 44 000 kronor.

I skrivelse den 14 februari 1955 har *riksåklagarämbetet* anmält, att icke-ordinarieposten icke kan förväntas förslå för de utgifter, som skall bestridas därifrån.

Belastningen å anslagsposten utgjorde den 31 januari 1955 44 652 kronor. Under återstoden av budgetåret kommer posten enligt ämbetets beräkningar att belastas av utgifter till ett belopp av 33 752 kronor. För hela innevarande budgetår skulle sålunda belastningen uppgå till sammanlagt 78 404 kronor. Såsom förklaring härtill anför ämbetet följande.

Den extra belastning, som uppstått å anslagsposten, förorsakas av utgifter som uppkommit till följd av det tjänstebytte, som av särskilda skäl anordnats mellan byråchefen vid ämbetet Erik Vinberg och statsåklagaren i Stockholm Martin Lundqvist och vartill med hänsyn till ovisshet rörande tjänstebyttets varaktighet hänsyn icke kunnat tagas, när ämbetet avgav sina anslagsäskanden för det löpande budgetåret. Lundqvist, som enligt Kungl. Maj:ts förordnande uppehållit Vinbergs byråchefstjänst vid ämbetet under hela den hittills gångna delen av budgetåret 1954/55, har senast den 30 de-

cember 1954 förordnats att till och med den 31 mars 1955 uppehålla nämnda tjänst. Byråchefsförordnandet för Lundqvist torde komma att förlängas till utgången av löpande budgetår. Kungl. Maj:t har medgivit Lundqvist rätt att under förordnandet uppbära ersättning för den lön och åtnjuta den semester, varom han såsom statsåklagare i Stockholm visar sig ha gått miste. Tillika har Kungl. Maj:t dels föreskrivit att ersättningen till Lundqvist skall bestridas från anslagsposten till icke-ordinarie personal och dels medgivit att nämnda post för ändamålet må överskridas med belopp, som motsvarar grundlön till tjänsteman i lönegraden Ca 37 löneklass 39 för tiden juli—september 1954 och för tiden därefter med belopp som motsvarar grundlön till tjänsteman i lönegraden Ca 37 löneklass 40, d. v. s. för hela budgetåret räknat med 18 930 kronor. På grund av detta medgivande skulle under innevarande budgetår å anslagsposten stå till ämbetets förfogande (44 000 + 18 930) 62 930 kronor. Anslagsposten skulle alltså behöva förstärkas med ytterligare ett belopp av (78 404 — 62 930) 15 474 kronor, d. v. s. skillnaden mellan den ersättning som utgår till Lundqvist enligt lönegraden Co 17 under hela budgetåret, 34 404 kronor, och det belopp 18 930 kronor, varmed icke-ordinarie-posten enligt Kungl. Maj:ts medgivande får överskridas.

Under återopande av vad sålunda anförts och då ämbetet icke anser sig ha möjlighet att under återstoden av budgetåret beskära de för denna tid beräknade utgifterna, hemställer ämbetet, att anslagsposten till icke-ordinarie personal under budgetåret 1954/55 måtte förstärkas med 15 474 kronor.

Departementschefen. Vad riksåklagarämbetet anført i fråga om merbelastning å ämbetets anslagspost avlöningar till icke-ordinarie personal till följd av visst tjänstebyte föranleder icke någon erinran från min sida. På grund härav tillstyrker jag, att nämnda post må överskridas med i avrundat tal 15 500 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,
att den i avlöningsstaten för riksåklagarämbetet upptagna
anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för
budgetåret 1954/55 överskridas med högst 15 500 kronor.

E. Fångvården m. m.

[2] 6 a. Fångvårdsanstalterna: Ersättningsanskaffning av brunna baracker och inventarier m. m.

Fångvårdsstyrelsen (skr. 10/2, 25/2 1955) anmäler, att eldsvådor inträffat vid vissa fångkolonier och en tillfällig förläggning, varvid vissa byggnader, inventarier m. m. förstörts. Då byggnaderna och inventarierna, i enlighet med vad som gäller beträffande staten tillhörig egendom, icke varit brandförsäkrade, hemställer fångvårdsstyrelsen, att fångvården beredes ersättning i anledning av bränderna med tillhoppa 206 200 kronor eller i runt tal 206 000 kronor.

Den 3 juni 1954 uppstod brand å kolonien *V a n g d a l e n*, varvid ladugårds- och stallbyggnaden med tillhörande loge, vilken även inrymde för-

rådsutrymmen, samt vagns- och redskapsskjulet nedbrann till grunden. Vid polisutredning fastslogs, att branden uppstått genom kortslutning i en strömbrytare. Vid en genom fångvårdsstyrelsens arkitekt G. Birch-Lindgren den 23 april 1953 verkställd värdering åsattes de nu nedbrunna byggnaderna ett värde av tillhopa 30 500 kronor. Förutom angivna byggnader förstördes jordbruksinventarier för kronor 11 034: 22 samt förråd av fodermedel och konstgödsel för kronor 660: 20. Dessutom gick förlorad materiel, som upplagrats i samband med vissa underhålls- och ändringsarbeten, vilka med anlitan- de av jordbrukets medel pågår vid kolonien. Detta gäller i första hand diverse byggnadsmateriel, värderad till 6 383: 77, samt vidare materiel, tillhörig entreprenörer vid ifrågavarande arbeten. Sålunda förstördes bl. a. el-materiel för firman Kärnes Elektriska Aktiebolag, Uppsala, till ett värde av kronor 1 050: 48. Enligt »Allmänna bestämmelser för Elektriska Installationsanläggningar (AIA/1948)» åligger det beställaren att ombesörja försäkring av anläggningens olika delar. Sammanlagt skulle värdet av vid branden förstörda byggnader, materiel och förråd m. m., uppgå till kronor (30 500 + 11 034: 22 + 660: 20 + 6 383: 77 + 1 050: 48) 49 628: 67.

Om nya byggnader skulle uppföras för jordbruksdriften i stället för den brunna ladugårds- och stallbyggnaden med tillhörande loge, skulle detta enligt beräkningar av Lantbruksförbundets Byggnadsförening draga en kostnad av 62 000 kronor. Med hänsyn till den höga kostnaden för en sådan nybyggnad och då lämplig sysselsättning anses kunna beredas de vid kolonien intagna annorledes än i jordbruksdriften, har styrelsen funnit sig böra avstå från en sådan nybyggnad. I stället bör enligt styrelsens mening den till kolonien hörande åkerjorden om cirka 12 ha utarrenderas med undantag av viss areal, avsedd för odling av trädgårdsprodukter, potatis och dylikt för koloniens behov. För såväl verkstadsdriftens som skogsbrukets transportbehov behöver emellertid den traktor jämte släpfordon, som nu finnes å kolonien, bibehållas, varför ett garage med vagnsskjul (lider) behöver uppföras. Kostnaderna härför har av Lantbruksförbundets Byggnadsförening beräknats till 9 500 kronor. Då fångvården förvärvade Vängdalen, förutsattes att i logbyggnaden skulle inrymmas förråd för verkstadsdriften. Sedan logbyggnaden nu brunnit ned, måste en ny förrådslokal uppföras. Kostnaden härför har av Birch-Lindgrens arkitektkontor beräknats till 31 000 kronor. Eftersom jordbruket skulle utarrenderas, behöver nya jordbruksinventarier i stället för de vid branden förstörda icke inköpas. Däremot måste inventarier, erforderliga för trädgårds- och skogsbruket, nyanskaffas till ett belopp av 3 274 kronor.

I enlighet med det anförda bör ersättning beredas med kronor 9 500 för uppförande av garage och vagnsskjul, med kronor 31 000 för uppförande av förrådslokal, med kronor 660: 20 för ersättningsanskaffning av fodermedel och konstgödsel, med kronor 6 383: 77 för ersättningsanskaffning av byggnadsmaterial, med kronor 3 274 för ersättningsanskaffning av inventarier för trädgårds- och skogsbruket samt med kronor 1 050: 48 såsom ersättning till firma Kärnes Elektriska AB, Uppsala, för materiel och reparation m. m. av belysningsnätet eller sålunda tillhopa med kronor 51 868: 45. Härjämte

bör medel beredas för viss kostnad för reparation av belysningen efter branden genom Kärnes Elektriska AB, kronor 184: 71, samt för ersättning till Lantbruksförbundets Byggnadsförening för upprättande av byggnadshandlingar till nya ekonomibyggnader, kronor 1 709: 46. Sammanlagda beloppet skulle alltså bli kronor (51 868: 45 + 184: 71 + 1 709: 46) 53 762: 62, avrundat 54 000 kronor.

Den 11 februari 1955 inträffade eldsvådor vid kolonien Bogesund och den tillfälliga förläggningen Tönnersjöheden.

Vid kolonien B o g e s u n d nedbrann köks- och matsalsbyggnaden. I stället för det brunna behöver inköpas ett monteringsfärdigt trähus för 93 000 kronor, nya inventarier för de intagnas och befattningshavarnas matsalar för 4 600 kronor samt ny köksattiralj för 4 600 kronor. Den sammanlagda kostnaden uppgår sålunda till 102 200 kronor.

Vad åter angår förläggningen T ö n n e r s j ö h e d e n ödelades administrationsbaracken med där befintliga bord, stolar, förråd, persedlar och materialier m. m. Föreståndaren vid förläggningen har betonat, att det varit förenat med stora svårigheter att rätt angiva vad som gått förlorat, enär förteckningar och andra handlingar brunnit upp. Han har framhållit att, utöver vad som nyss angivits, förstörts domar och akthandlingar rörande de intagna, verifikationer, intagnas pantsedlar, bilskattekvitton, pass m. m. En viss marginal måste därför hållas för oförutsatta förluster. Medelsbehovet för ersättningsanskaffning på grund av denna brand beräknas i enlighet med det anförda till följande belopp: för ny barack 16 000 kronor, för möbler 1 500 kronor, för beklädnads- och sängklädesutrustning 18 000 kronor, för de intagnas civila kläder 6 500 kronor, för uniformspersedlar 2 000 kronor, för blanketter och kontorsmateriel 1 700 kronor, för toalettartiklar, matbestick, telefonapparat m. m. 1 000 kronor, för en motorsåg 1 300 kronor och för diverse ej specificerade ting 2 000 kronor eller sammanlagt 50 000 kronor.

Departementschefen. Jag tillstyrker, att medel ställes till förfogande för ifrågavarande ändamål. Då förlusten av byggnaderna medför betydande svårigheter för verksamheten vid ifrågavarande anstalter, är det nödvändigt att genast ersätta byggnaderna. Anslag bör därför anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Då de av fångvårdsstyrelsen beräknade kostnaderna synes mig kunna godtagas, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fångvårdsanstalterna: Ersättningsanskaffning av brunna baracker och inventarier m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 206 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Axel Nilsson

Egentliga statsutgifter

Tredje huvudtiteln

Utdrag av protokollet över utrikesdepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Ministern för utrikes ärendena anmäler härefter under utrikesdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

C. Diverse

[1] 9 a. Bidrag till täckande av visst ytterligare underskott i kostnaderna för flyktkapitalbyråns, restitutionsnämndens, tyskmedelskommitténs samt likvidationsnämndens verksamhet.

Genom Kungl. Maj:ts proposition 1952: 121 föreslogs, att riksdagen måtte till bidrag till täckande av underskott i kostnaderna för flyktkapitalbyråns, restitutionsnämndens, tyskmedelskommitténs samt likvidationsnämndens verksamhet anvisa ett reservationsanslag av 1 070 000 kronor. I propositionen erinrades bland annat om att enligt Kungl. Maj:ts instruktion för likvidationsnämnden, daterad den 25 augusti 1950, nämnden bemyndigades att av fordringsägarna i den s. k. tvångsclearingen med Tyskland uttaga en avgift av 0,6 % för varje hundratal kronor av dem tillerkända belopp i syfte att täcka kostnaderna för sin egen och övriga i det föregående uppräknade myndigheters befattning med tyskmedlen. Fortsättningsvis anfördes följande:

»Bland de i förevarande sammanhang aktuella svenska fordringarna gentemot de tyska tillgångarna i Sverige ingå de statliga förmånsberättigade anspråken på ersättning dels för det belopp å 150 miljoner kronor, som Sverige i överensstämmelse med den s. k. Washington-uppgörelsen ställt till det tyska folkhushållets förfogande, samt dels för den enligt samma

uppgörelse till Belgien utlämnade kvantiteten s. k. rövat guld till ett värde av cirka 29 miljoner kronor.

Med hänsyn till arten av dessa fordringar torde någon skyldighet för staten att för dem erlægga den i det föregående berörda avgiften principiellt icke föreligga. Om å andra sidan vid den slutliga regleringen av de med tyskmedlen sysselsatta myndigheternas kostnader de härför avsedda inkomstposterna icke visa sig tillräckliga, uppkommer frågan om täckningen av underskottet. Enligt den tidigare citerade bestämmelsen i instruktionen för likvidationsnämnden skola kostnaderna, i den mån de icke täckas av avgifterna, utgå av de i tvångsclearingen ingående medlen. Det synes emellertid skäligt, att staten, oavsett om någon skyldighet att betala avgift föreligger för ifrågavarande fordringsanspråk, i mån av behov bidrager till bestridandet av kostnaderna i samma proportion som övriga fordringsägare. I enlighet härmed torde ett belopp av 1 070 000 kronor, motsvarande 0,6 % av de två fordringsanspråkens sammanlagda belopp, böra ställas till förfogande för att kunna användas till täckning av eventuellt uppkommande underskott.

Av det föregående framgår, att de förskott till bestridande av flyktkapitalbyråns, restitutionsnämndens och tyskmedelskommitténs verksamhet, som de härför disponerade budgetanslagen kunna sägas utgöra, komma att regleras vid den slutliga redovisningen i samband med slututdelningen av tyskmedlen.»

Med skrivelse den 13 maj 1952 (nr 215) anmälde riksdagen, att riksdagen med bifall till förenämnda proposition för budgetåret 1952/53 under tredje huvudtiteln anvisat ett reservationsanslag av 1 070 000 kronor. Genom brev den 30 juni 1952 ställdes anslaget till statskontorets förfogande att utbetalas i enlighet med de föreskrifter som framdeles kunde komma att meddelas av Kungl. Maj:t.

Likvidationsnämnden har i skrivelse den 12 maj 1953 förklarat, att ifrågavarande medel visat sig nödvändiga för nämnden, och hemställt, att beloppet måtte utbetalas till nämnden. I skrivelsen anfördes bland annat följande.

»Vid tidpunkten för Washington-uppgörelsen beräknades tyskmedlen, inklusive det till de allierade förskottsvis utlämnade beloppet å 150 mkr., till 378 mkr. På grund av uppgifter från flyktkapitalbyrån synes — under förutsättning att någon oförutsedd reduktion ej inträffar — detta belopp kunna ökas med 2 mkr. Dels på grund av förutnämnda beslut, dels på grund av föreskrift i Kungl. Maj:ts instruktion för likvidationsnämnden (SFS nr 490/1950, 14 §) kan, under förutsättningar av att inga medel erfordras för täckande av holländskt anspråk å ersättning för rövat guld med omkring 50 mkr., beräknas, att för ifrågavarande kostnader kommer att stå till förfogande 0,6 % av 380 mkr. eller 2 280 000 kr. I den mån åter medel erfordras för täckande av berörda anspråk måste förutsättas, att statsmakterna liksom beträffande de medel, som åtgått till täckande av belgiskt anspråk av likartat slag, komma att medgiva, att av statsmedel 0,6 % av sådana medel ställas till förfogande.»

Genom beslut den 30 juni 1953 ställdes anslaget å 1 070 000 kronor till likvidationsnämndens förfogande.

Det i likvidationsnämndens skrivelse den 12 maj 1953 omnämnda nederländska anspråket på ersättning för rövat guld har sedermera reglerats genom

en kompromissuppgörelse. Enligt denna skulle guld till ett värde av ca 35 miljoner kronor utlämnas till de allierade. Med proposition den 29 oktober 1954 (nr 221) har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att godkänna, att de mot Sverige riktade kraven på utlämnande av s. k. rövat guld definitivt regleras genom den träffade uppgörelsen och att svenska statens härigenom uppkommande regresskrav måtte utgå med förmånsrätt ur de tyska tillgångarna i Sverige. I propositionen uttalades även, att de i proposition 1952: 121 anförda skälen för att staten i mån av behov måtte lämna bidrag till kostnaderna för myndigheternas befattning med tyskmedlen i samma proportion som övriga fordringsägare syntes gälla även beträffande det förmånsberättigade anspråk, som staten erhöle gentemot tyskmedlen genom utlämnandet av det nederländska guldet. Vidare uttalades, att framställning om dylikt bidrag torde få göras till 1955 års riksdag.

Propositionen har ännu icke slutbehandlats av riksdagen. Vid bifall till densamma skall guldpartiet inom trettio dagar utlämnas till de allierade och svenska staten erhålla ett regresskrav gentemot de tyska tillgångarna i Sverige att täckas genom utbetalning av likvidationsnämnden. Medel synes redan nu böra äskas för bestridande av det på denna utbetalning belöpande bidraget till kostnaderna för myndigheternas befattning med tyskmedlen.

Värdet av guldpartiet uppgår, såsom förut nämnts, till ca 35 miljoner kronor. I anledning härav torde ett belopp av 210 000 kronor, vilket motsvarar 0,6 % av värdet, böra ställas till förfogande av statsmedel.

Såsom redan i propositionen 1952: 121 framhållits, kommer de förskott till bestridande av flytkapitalbyråns, restitutionsnämndens och tyskmedelskommitténs verksamhet, som de för detta ändamål disponerade budgetanslagen kan sägas utgöra, att regleras vid den slutliga redovisningen i samband med slututdelningen av tyskmedlen.

Med åberopande av vad som anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att — under förutsättning att riksdagen bifaller proposition 1954: 221 — till *Bidrag till täckande av visst ytterligare underskott i kostnaderna för flytkapitalbyråns, restitutionsnämndens, tyskmedelskommitténs samt likvidationsnämndens verksamhet* å tilläggstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 210 000 kronor.

Vad ministern för utrikes ärendena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
C.-H. Nauckhoff

Bilaga 3

Egentliga statsutgifter**Fjärde huvudtiteln**

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 och anför därvid följande.

C. Försvarskrafterna**Armén**

[1] 22 a. **Armén:** Återanskaffning av viss beklädnadsmateriel m. m. I skrivelse den 11 januari 1955 har *arméintendenturförvaltningen* anmält att beklädnadsmateriel m. m. förstörts till ett värde av 760 000 kronor vid en brand vid infanteriskjutskolan den 23 mars 1954 och till ett värde av 20 000 kronor vid andra bränder — huvudsakligen tältbränder — under samma år. Ämbetsverket hemställer i skrivelsen att medel anvisas för återanskaffning av nämnda materiel.

Departementschefen. Jag föreslår att för ifrågavarande ändamål ett belopp av 780 000 kronor anvisas på tilläggsstat och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén:* Återanskaffning av viss beklädnadsmateriel m. m. å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 780 000 kronor.

[2] 23 a. **Armén: Återanskaffning av vissa inventarier.** Vid den under föregående punkt nämnda branden den 23 mars 1954 vid infanteriskjutskolan förstördes enligt *arméintendenturförvaltningens* förenämnda skrivelse den 11 januari 1955 även kaserninventarier till ett värde av 220 000 kronor. Vidare har, enligt vad ämbetsverket anmält i skrivelse den 13 juli 1954, kaserninventarier till ett värde av 24 900 kronor förstörts vid en brand vid Dalregementet den 22 maj 1954. Ämbetsverket hemställer att medel anvisas för återanskaffning av den förstörda materielen.

Departementschefen. Jag föreslår att för ifrågavarande ändamål ett belopp av 244 900 kronor anvisas på tilläggsstat och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Armén: Återanskaffning av vissa inventarier* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 244 900 kronor.

E. Diverse

[3] 8. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Under år 1954 har ett flertal nya kommittéer och nämnder tillsatts. Några av dem, såsom organisationsnämnden för den centrala försvarsförvaltningen och försvarets fastighetsnämnd, är förhållandevis kostnadskrävande. Detta har medfört en stegring av utgifterna under förevarande anslag. De för innevarande budgetår under kommittéanslaget anvisade medlen, 350 000 kronor, beräknas därför icke räcka till. Ytterligare 25 000 kronor torde erfordras för att täcka utgifterna under anslaget för innevarande budgetår. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

[4] 17. **Svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1953: 234 angående täckning av kostnaderna för svenskt deltagande i stilleståndsövervakning samt vid repatriering av krigsfångar i Korea anvisade riksdagen å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1953/54 under fjärde huvudtiteln ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor till Svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea.

Den svenska repatrieringskontingenten har efter slutfört uppdrag upplösts i mars 1954. Övervakningskontingentens verksamhet pågår alltjämt.

Sedan försvarets civilförvaltning i skrivelse den 5 oktober 1954 hemställt om medel för övervakningskontingentens fortsatta verksamhet m. m., har riksdagen, efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1954: 220 angående

bestridande av ytterligare kostnader för det svenska deltagandet i stilleståndsövervakningen i Korea m. m., å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisat 3 000 000 kronor under förevarande anslagsrubrik. Beloppet var avsett att täcka kostnaderna för övervakningskontingentens fortsatta verksamhet intill utgången av budgetåret 1954/55 ävensom för att bestrida vissa eftersläpande utgifter för repatrieringskontingentens verksamhet. Vid anmälan av sistnämnda proposition anförde jag att svårigheter förelåg att tillförlitligt beräkna vissa utgiftsposter och att anslagsbeloppet därför måste betraktas som ungefärligt.

I skrivelse den 1 mars 1955 har *försvarets civilförvaltning* hemställt att ytterligare 1 400 000 kronor måtte anvisas för att täcka utgifterna för övervakningskontingentens verksamhet för budgetåret 1954/55. Civilförvaltningen har i skrivelsen anfört bland annat följande. Belastningen på förevarande anslag under de första åtta månaderna innevarande budgetår har blivit väsentligt högre än som kunnat förutses, beroende bland annat på att högre utgifter än beräknat åtgått för resekostnadsersättningar och trakamenten samt att kostnader i icke förutsedd omfattning uppkommit avseende till budgetåret 1953/54 hänförliga materielanskaffningar (beklädnad m. m.) för såväl repatrierings- som övervakningskontingenten. Av anvisade medel för svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea finnes vid utgången av februari månad 1955 disponibelt endast ett belopp av 516 000 kronor. Medelsbehovet för tiden mars—juni 1955 beräknar civilförvaltningen till 1 788 000 kronor. För budgetåret 1954/55 erfordras således ett ytterligare medelstillskott av (1 788 000 — 516 000 =) 1 272 000 kronor. Med hänsyn bland annat till de osäkra beräkningsgrunderna föreslår civilförvaltningen att 1 400 000 kronor ställes till ämbetsverkets förfogande.

Departementschefen. Med hänsyn till vad civilförvaltningen anfört föreslår jag att för övervakningskontingentens fortsatta verksamhet under innevarande budgetår ytterligare 1 400 000 kronor anvisas på tilläggsstat. Jag förutsätter att eventuellt behov av ytterligare medel får tillgodoses genom anlitande av anslaget till oförutsedda utgifter. Frågan om täckning av sålunda bestridda kostnader torde få framdeles anmälas.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 1 400 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Patric Kalling

Egentliga statsutgifter

Femte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler under socialdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför följande.

E. Sjuk- och yrkesskadeförsäkring m. m.

[1] 4. Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader. Under förevarande rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 683 500 kronor, varav 10 500 kronor uppförts under delposten till publikationstryck.

Riksförsäkringsanstalten har (skr. 15/12 1954) anmält, att vissa kostnader under innevarande budgetår uppstått för tryckning av *dels* en broschyr med upplysningar om de frivilliga försäkringarna enligt lagarna om allmän sjukförsäkring och om yrkesskadeförsäkring, *dels* ett brevkort att biläggas nämnda broschyr och *dels* en broschyr med upplysningar om den obligatoriska sjukförsäringen. Kostnaderna härför har uppgått till ca 362 000 kronor. Härtill har kommit kostnader å ca 10 000 kronor för distribution. De totala kostnaderna har således uppgått till ca 372 000 kronor. Då några medel för ifrågavarande ändamål ej beräknats å anslaget för innevarande budgetår, har anstalten hemställt om medgivande till överskridande med sistnämnda belopp.

Riksräkenskapsverket och *statskontoret* anser, att tryckningskostnaderna bör bestridas från anslagsposten till publikationstryck och utgifterna för distributionen från anvisade medel till övriga expenser.

Departementschefen. Vid beräkningen av anslagsbehovet för innevarande budgetår framhöll riksförsäkringsanstalten (V ht 1954 s. 187) att i anledning av den nya lagstiftningen om sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna vissa mycket omfattande tryckningsarbeten av i huvudsak engångsnatur erfordrades; det vore dock ej möjligt att i dåvarande läge närmare beräkna kostnaderna härför. Anstalten har numera låtit trycka och till allmänheten distribuera *dels* en broschyr i 6 milj. exemplar med titeln »Upplysningar om den obligatoriska sjukförsäkringen», *dels* en broschyr i 1,2 milj. exemplar med titeln »Om jag skulle bli sjuk eller skadad — upplysningar om de frivilliga försäkringarna enligt lagarna om allmän sjukförsäkring och yrkesskadeförsäkring» och *dels* ett brevkort i 1,2 milj. exemplar, att ifyllas och insändas till anstalten av den som är intresserad av att teckna frivillig försäkring enligt yrkesskadeförsäkringslagen. Kostnaderna uppgår till ca 362 000 kronor för tryckning och ca 10 000 kronor för distribution, alltså tillhoppa ca 372 000 kronor. Riksförsäkringsanstalten har nu gjort framställning om medgivande att överskrida omkostnadsstaten med sistnämnda belopp.

Vad först beträffar de på distributionen belöpande kostnaderna bör dessa bestridas från de till övriga expenser anvisade medlen. Någon anledning att redan nu meddela beslut om överskridande i detta hänseende torde icke föreligga. Skulle det senare under budgetåret efter förnyad redovisning från riksförsäkringsanstalten visa sig att de till övriga expenser anvisade medlen icke förslår, torde Kungl. Maj:t kunna i vanlig ordning meddela beslut om överskridande.

Tryckningskostnaderna uppgår, som nämnts, till ca 362 000 kronor. Mot detta belopp, som efter granskning av inkomna räkningar godkänts av statskontorets tryckeriintendent, synes några erinringar icke kunna göras. Kostnaderna bör, såsom riksräkenskapsverket och statskontoret uttalat, bestridas från posten till publikationstryck. Denna är för innevarande budgetår uppförd med 10 500 kronor och får icke överskridas utan Kungl. Maj:ts medgivande. Sådant medgivande bör enligt min mening lämnas. Med hänsyn till beloppets storlek torde dock riksdagen böra beredas tillfälle att yttra sig i frågan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

förklara, att riksdagen icke har något att erinra mot att det för budgetåret 1954/55 uppförda förslagsanslaget till Riksförsäkringsanstalten: Omkostnader överskrides med 362 000 kronor i syfte att täcka kostnaderna för tryckning av de av mig i det föregående angivna broschyrerna m. m.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Alf Björnelid

Bilaga 5

Egentliga statsutgifter**Sjunde huvudtiteln**

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars
1955.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler härefter under finansdepartementet hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 — i vad avser under punkten 1 upptaget ärende efter gemensam beredning med t. f. chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hjalmar Nilson — samt anför därvid följande.

B. Allmänna centrala ämbetsverk m. m.

[1] 30 a. Statens organisationsnämnd: Försöksverksamhet. Statens organisationsnämnd och 1953 års civilförvarsutredning hemställer i gemensam skrivelse att, så vitt nu är i fråga, ett belopp av i runt tal 113 600 kronor måtte ställas till organisationsnämndens förfogande för bestridande av vissa kostnader för försöksverksamhet inom civilförsvaret.

Som ett led i de undersökningar, som civilförvarsutredningen och organisationsnämnden för närvarande bedriver beträffande civilförsvarets organisation m. m., har en undersökning gjorts angående lämpligheten och möjligheten av att åstadkomma en rationalisering av den regionala och lokala civilförvarsadministrationen genom att sammanföra de fredsmässiga arbetsuppgifterna till en för länet gemensam instans. I avsikt att pröva ett sådant system har detaljerade undersökningar företagits i Södermanlands län, varvid utredningen genomgått civilförsvarets i länet krigsmässiga uppgifter och organisation samt upprättat preliminära organisationsförslag. Med ledning av detta underlag samt arbetsmängdsberäkningar och tidsstudier rörande civilförsvarets fredsmässiga arbetsuppgifter har organisationsnämnden upp-

gjort förslag till en »länsbyrå» för Södermanlands län. Denna organisation synes böra prövas under en försöksverksamhet, som kan påbörjas den 1 mars 1955 och vara avslutad senast vid utgången av budgetåret 1955/56. Genom försöksverksamheten uppkommande merkostnader, som icke lämpligen kan anvisas från redan befintliga anslag, beräknas till nyssnämnda belopp, 113 600 kronor. Härav hänför sig i runt tal 58 400 kronor till avlöningar samt 55 200 kronor till reseersättningar och vissa traktamentskostnader.

Departementschefen. Med hänsyn till angelägenheten av att effektivast möjliga administrativa organisation snarast utformas inom civilförsvarsområdena har Kungl. Maj:t den 18 februari 1955 medgivit, att inom Södermanlands län finge från och med den 1 mars samma år tills vidare försöksvis tillämpas det av statens organisationsnämnd uppgjorda, i förevarande framställning omnämnda förslaget till ny organisation av den regionala och lokala civilförsvarsadministrationen inom länet. Samtidigt har Kungl. Maj:t meddelat beslut med innebörd att kostnaderna för denna försöksverksamhet tills vidare må bestridas från det under elfte huvudtiteln uppförda reservationsanslaget till kommittéer och utredningar genom sakkunniga. Då ifrågasvarande kostnader emellertid icke synes vara av sådan art att de slutligt bör belasta sagda kommittéanslag bör ett särskilt anslag anvisas för ändamålet.

I 1955 års statsverksproposition har under sjunde huvudtiteln (punkt 32) för budgetåret 1955/56 äskats ett nytt reservationsanslag, benämnt Statens organisationsnämnd: Försöksverksamhet. Anslaget är avsett att efter beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall användas för bestridande av kostnader för försöksverksamhet i samband med organisationsnämndens undersökningar inom statsförvaltningen i de fall, då andra medel icke står till förfogande. Den nu berörda försöksverksamheten synes vara av sådan karaktär, att härför erforderliga medel bör anvisas över ett motsvarande anslag, vilket med hänsyn till tidpunkten för försöksverksamhetens igångsättande torde få uppföras å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Mot beräkningarna av de med försöksverksamheten förenade kostnaderna, i avrundat tal 115 000 kronor, har jag ingen erinran. Enär det för nästkommande budgetår föreslagna anslaget beräknats utan hänsynstagande till kostnader för nu förevarande försöksverksamhet, synes anslaget för innevarande budgetår böra upptagas med hela nyssnämnda belopp. Från elfte huvudtitelns kommittéanslag förskotterat belopp torde få återföras dit från det nu ifrågasatta anslaget, om detta beviljas av riksdagen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens organisationsnämnd: Försöksverksamhet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 115 000 kronor.

C. Skatte- och kontrollväsen

[2] **Riksskattenämnden: Avlöningar.** *Riksskattenämnden* hemställer om medgivande att överskrida den i nämndens avlöningsstat för budgetåret 1954/55 uppförda anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal med 7 000 kronor.

Genom förordningen den 21 maj 1954 (nr 264; jfr 1954: prop. 187; BevU 54; rskr. 300) om skatt på fonderade vinstmedel (fondskatt) har på riksskattenämnden lagts uppgifter, till vilka hänsyn icke tagits vid beräkningen av riksskattenämndens avlöningsanslag för innevarande budgetår. Lagstiftningen om fondskatt har för riksskattenämndens del medfört en betydande ökning av antalet ansökningar om förhandsbesked samt många dispensansökningar. För handläggningen av dessa ärenden har viss personalförstärkning erfordrats. Ifrågavarande arbete har varit koncentrerat till tiden efter den 1 oktober 1954 och torde komma att pågå fram till budgetårets slut.

Departementschefen. Det av riksskattenämnden begärda anslagsöverskridandet torde på av nämnden angivna skäl böra medgivas. Härför erfordras riksdagens samtycke. Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att den i avlöningsstaten för riksskattenämnden upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1954/55 överskridas med högst 7 000 kronor.

E. Diverse

[3] 8 a. 1951 års penningvärdeundersökning. Detta anslag var senast uppfört å riksstaten för budgetåret 1953/54 med 225 000 kronor, varjämte å tilläggsstat till sagda riksstat för samma ändamål anvisades 96 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1953/54 fanns å anslaget en reservation av i runt tal 115 800 kronor. Under tiden juli 1954—januari 1955 har härav förbrukats cirka 68 400 kronor, varför vid ingången av februari 1955 återstod ett disponibelt belopp av 47 400 kronor.

Arbetet inom penningvärdeundersökningen har undergått viss försening. Emellertid är numera undersökningarna inom vissa avsnitt praktiskt taget slutförda med redogörelse för undersökningsresultaten föreliggande i manuskript. Återstående utredningsarbete torde enligt vad penningvärdeundersökningens ledare, professorn E. Lundberg, meddelat vara avslutat före den 1 september 1955.

Medelsbehovet för slutförandet av ifrågavarande utredningsarbete samt för korrekturläsning m. m. beräknas till i runt tal 100 000 kronor. I detta belopp ingår avlöningskostnader, vissa semesterersättningar samt omkostnadsmedel. Härtill kommer tryckningskostnader till ett beräknat belopp av 80 000 kronor. Totalt skulle sålunda återstående kostnader för penningvärdeundersökningen kunna angivas till 180 000 kronor. Med hänsyn till föreliggande anslagsbehållning erfordras ett tillskott av i runt tal 135 000 kronor. Detta belopp synes böra anvisas å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen
att till *1951 års penningvärdeundersökning* å tilläggsstat
II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 135 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand

Bilaga 6

Egentliga statsutgifter**Åttonde huvudtiteln**

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Persson, anmäler härefter ett under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

H. Allmänna läroverken m. m.

[1] 31. **Vissa åtgärder för avhjälpande av lärarbristen vid högre skolor.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1952: 153 beslöt 1952 års riksdag vissa åtgärder för avhjälpande av lärarbristen vid de högre skolorna. Dessa åtgärder avsåg — jämte annat — att öka utbildningen av lärare vid universiteten, bland annat genom att öppna möjligheter för lärare utan vanlig akademisk utbildning (folkskollärare) att förskaffa sig begränsad sådan utbildning och därmed kompetens för undervisning i högre skolor. Vidare avsågs, att särskilda fortbildningskurser, förlagda till olika orter i landet, skulle anordnas i ämnena matematik, fysik, kemi, zoologi och botanik. Omfattningen av dessa kurser skulle närmast motsvara, vad som fordras för godkänt betyg i filosofisk ämbetsexamen (1-betygskurser).

För den ökade lärarutbildningen anvisades under förutnämnda rubrik ett reservationsanslag av 750 000 kronor, och därefter har för ettvarvt av budgetåren 1953/54 och 1954/55 till samma ändamål och under samma rubrik anvisats reservationsanslag av likaledes 750 000 kronor. Dispositionen av anslagen har icke varit strängt bunden, utan det har ankommit på Kungl. Maj:t att inom den givna ramen fritt disponera anslagsmedlen för därmed avsedda ändamål.

För nästa budgetår har i årets statsverksproposition äskats ett med 150 000 kronor förhöjt anslag av 900 000 kronor. Anledningen till denna höjning är att kursverksamheten under förra budgetåret väsentligt ökade i omfattning och att man redan i höstas, då universitetskanslern avgav sina äskanden beträffande nästa års anslag, kunde iakttaga, att tendensen i fråga om antalet kurser och deltagare även under innevarande budgetår var klart stigande. Sedermera vunna erfarenheter har ytterligare bestyrkt denna iakttagelse. Den ökning av kursverksamheten, som sålunda inträtt, har medfört, att belastningen på innevarande års anslag blivit större än som kunde förutses vid anslagsavvägningen. Enbart de kurser — sammanlagt tolv — till vilka Kungl. Maj:t efter den 1 januari 1955 anvisat medel, kan beräknas komma att medföra en belastning på anslaget med mer än 140 000 kronor, och därmed kommer de medel, som Kungl. Maj:t kan disponera, att vara i det närmaste förbrukade. Då ytterligare kurser med visshet kommer att erfordras under återstående del av budgetåret — framställningar om medel härtill föreligger redan — synes det ofrånkomligt med en förstärkning av anslaget. Jag beräknar den för ändamålet erforderliga summan till 50 000 kronor, vilket belopp torde böra anvisas å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Vissa åtgärder för avhjälpande av lärarbristen vid högre skolor å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Inga Bäcklin

Bilaga 7

Egentliga statsutgifter**Tionde huvudtiteln**

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

H. Diverse

[1] 11. **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Till detta ändamål har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 625 000 kronor. Vid ingången av budgetåret fanns å anslaget en reservation av ca 38 400 kronor. Hittills under budgetåret har till kommittéanslaget återlevererats ca 11 500 kronor, huvudsakligen på grund av utgifter under anslaget avsedda att slutligt bestridas från andra medel. Av samma skäl beräknas ytterligare ca 50 000 kronor komma att tillgodoföras anslaget under innevarande budgetår. Det för budgetåret disponibla anslagsbeloppet skulle således utgöra omkring $(625\ 000 + 38\ 400 + 11\ 500 + 50\ 000 =)$ 724 900 kronor. Utgifterna under anslaget har under tiden den 1 juli 1954—den 28 februari 1955 uppgått till ungefär 480 700 kronor. Anslagsbelastningen har således för månad räknat hittills i genomsnitt varit ca 60 100 kronor. Vid i stort sett oförändrad medelsåtgång per månad under de återstående fyra månaderna av budgetåret skulle de sammanlagda utgifterna för budgetåret 1954/55 uppgå till i runt tal $(480\ 700 + 240\ 400 =)$ 721 100 kronor eller till ett belopp ungefär motsvarande de disponibla medlen.

Kommitté- och utredningskostnaderna beräknas emellertid under återstoden av budgetåret bli relativt sett högre än under de sistförflutna åtta månaderna. Sålunda kommer anslaget då att till ett icke oväsentligt belopp belastas med utgifter som hänför sig till den gångna delen av budgetåret. Vidare uppkommer ytterligare kostnader under anslaget på grund av några nyligen tillkallade kommittéer samt med anledning av tidigare lämnade utredningsuppdrag, vilka förut under budgetåret föranlett endast obetydlig anslagsbelastning. För några av handelsdepartementets större kommittéer — utredningen för utarbetande av slutligt förslag till allmän pensionsförsäkring och varudistributionsutredningen — samt för vissa kommittéer under andra departement, vilkas kostnader delvis bestrids från tionde huvudtitelns kommittéanslag, beräknas därjämte utgifterna på grund av kommittéernas forcerade verksamhet att bli förhållandevis betydligt högre än hittills under budgetåret. Någon nämnvärd minskning av medelsbehovet för de återstående fyra månaderna genom upphörande av vissa kommittéers verksamhet synes icke kunna påräknas. För att täcka de sålunda ökade kostnaderna erfordras enligt gjorda beräkningar en anslagsförstärkning av 25 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Lennart Blom

Egentliga statsutgifter

Elfte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

T. f. chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Hjalmar Nilson, anmäler under inrikesdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 samt anför därvid följande.

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

[1] Statens rättskemiska laboratorium: **Avlöningar.** I skrivelser den 14 december 1954 och den 19 februari 1955 har *medicinalstyrelsen* hemställt om medgivande att överskrida den i avlöningsstaten för statens rättskemiska laboratorium för budgetåret 1954/55 upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal med, såvitt nu är i fråga, sammanlagt (12 000 + 15 200) 27 200 kronor.

Styrelsen har tillika överlämnat framställningar i ärendet från *laboratoriets föreståndare*, vari anföres bl. a. följande:

1) Anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal har under budgetårets fyra första månader överskridits med i runt tal 6 000 kronor. På grund av den starkt ökade arbetsbelastningen vid laboratoriet, särskilt alkoholavdelningen, har det nämligen varit nödvändigt att anställa 1 laboratoriebiträde i Cg 11 och 1, tidtals på grund av sjukledighet 2 kontorsbiträden utöver det i staten beräknade antalet. Likväl har det icke varit möjligt att tillfredsställa berättigade krav på snabb expediering av analysattester och utlåtanden, varför missnöjet särskilt från åklagarmyndigheternas sida varit stort. Någon minskning av personalen under återstoden av budgetåret kan därför icke ifrågakomma, snarare kan under maj och juni ytterligare till-

fällig personal behöva anställas. Man torde därför vara nödsakad att räkna med ett ytterligare överskridande om cirka 13 000 kronor. Det totala överskridandet måste sålunda beräknas till (6 000 + 13 000) 19 000 kronor. Detta belopp torde dock kunna reduceras med cirka 7 300 kronor, därest tillstånd beviljas att av för testserumleveranser till försvaret inflytande medel aylöna den extra assistent, som är anställd av laboratoriet för serumframställning under 9 månader av budgetåret mot arvode av 811 kronor per månad. Sammanlagt skulle då erfordras (19 000 — 7 300) 11 700 kronor eller i runt tal 12 000 kronor.

2) Enär under sommaren 1954 tillfällig personal måst anställas på alkoholavdelningen, har det ansetts erforderligt att verkställa efterkontroll av uträkningar rörande resultaten av alkoholanalyserna av insända blodprov. Vid dylik efterkontroll för tiden 1/5—30/9 1954, av cirka 4 200 analyser har det visat sig, att ett ganska stort antal smärre felräkningar förekommit. Dessa ha i regel endast påverkat andra decimalen i promilletalet, varför felet i allmänhet icke torde haft någon inverkan på fallens bedömning. I enstaka fall ligger dock siffrorna så nära ett gränsvärde, att felet möjligen fått betydelse för domen.

Därutöver har ett fall upptäckts, där genom felaktig placering av decimalkommat ett värde av 1,25 promille angivits, medan det verkliga värdet var 0,125 promille. Trots dubbelkontroll genom personalen vid alkoholavdelningen och efterföljande granskning genom den som undertecknat analysattesten, hade denna felräkning undgått upptäckt och lett till en felaktig dom, vilken under tiden tyvärr redan vunnit laga kraft.

En utbyggnad av kontrollsystemet är därför nödvändig och kan för en kort tid nu, då provantalet är som lägst, nödtorftigt ordnas med den förefintliga personalen. Redan om någon månad krävs emellertid en ökning av den personal, som sysslar med uträkning och kontroll av analysresultaten.

Även en aldrig så noggrann kontroll av uträkningarna kan dock aldrig utesluta räknefel och kan framförallt icke ersätta den realkontroll mot felbestämningar som en dubbling av själva analyserna innebär. Idealet vore härvid analys efter två principiellt olika metoder, t. ex. Widmarks- och ADH-metoderna, men då detta skulle innebära en tredubbling av arbetet med motsvarande personalökning, torde av kostnadsskäl det lättare genomförbara alternativet med insändande av dubbla askar kapillärer för Widmarksbestämning böra genomföras. Om dessa analyseras av två olika undersökare, vinnes en betryggande realkontroll och eventuella felräkningar måste omedelbart upptäckas. Dessutom föreligger möjlighet att spara en eller två kapillärer (av 6) för eventuell ADH-bestämning eller annan analys (t. ex. metylalkoholbestämning) i fall, där misstanke finnes, att annat giftigt ämne än etylalkohol påverkat analysresultatet.

Medicinalstyrelsen bör därför föreskriva, att fr. o. m. den 1 maj 1955 vid tagande av blodprov för alkoholbestämning två satser kapillärer skall insändas.

Förutsättningen för en sådan ordning är givetvis, att personalen vid alkoholavdelningen, som redan nu är otillräcklig, betydligt utökas. Avdelningens personal utgöres endast av tre laboratoriebiträden (Ce resp. Cg 11), varjämte ett anslag av 10 000 kronor beräknats för skrivhjälp.

Under innevarande budgetår har emellertid de facto tjänstgjort fyra laboratoriebiträden, av vilka ett huvudsakligen fullgör åligganden, som skulle vara förenade med en kanslibiträdestjänst, men också kan utföra alkoholanalyser, och två kontorsbiträden i reglerad befordringsgång.

För att dels kunna upprätthålla en betryggande räknemässig (resp. formell) kontroll, dels utföra dubbla analyser i samtliga fall erfordras sju la-

laboratoriebiträden och ett kanslibitråde i 11 lönegraden samt sex kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. För att vid behov kunna utföra ADH-bestämningar erfordras dessutom ett halvtidsanställt laboratoriebitråde. Enbart dubbleringen av analyserna medför en ökning med tre laboratoriebiträden och tre kontorsbiträden.

Förslaget medför en merkostnad med cirka 5 800 kronor i månaden eller för tiden 1 mars—30 juni omkring 23 200 kronor. Härutöver erfordras viss materielanskaffning, varjämte vissa mindre förändringar inom avdelningens lokaler torde bli nödvändiga.

Medicinalstyrelsen understryker för sin del starkt behovet av personalförstärkning vid laboratoriet.

Beträffande särskilt den av föreståndaren senast föreslagna personalförstärkningen framhåller styrelsen, att denna föranletts av nödvändigheten att i rättssäkerhetens intresse skapa betryggande kontroll beträffande analyser av blodprov för alkoholbestämning. Denna personalförstärkning medför ett medelsbehov för innevarande budgetår av cirka 23 400 kronor, varav 8 200 kronor avser rörligt tillägg. Därjämte torde ett överskridande av omkostnadsanslaget komma att bli nödvändigt.

Medicinalstyrelsen, som med anledning av den dubbla kontrollen ämnar senare till prövning upptaga frågan om revidering av taxan för analyser av blodprov för alkoholbestämning, hemställer, att Kungl. Maj:t måtte medgiva, att den å avlöningsstaten för statens rättskemiska laboratorium för budgetåret 1954/55 uppförda anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal måtte få överskridas med sammanlagt (12 000 + 15 200) 27 200 kronor.

Statskontoret anser, att i vad mån en utökning av blodprovsanalyserna bör ifrågakomma, torde böra bli beroende av resultatet av den av Kungl. Maj:t tillsatta utredningen rörande laboratoriets undersökningar. För angivna ändamål bör därför någon personalförstärkning ej medgivas för innevarande budgetår. Arbetsbelastningen å alkoholavdelningen synes emellertid vara så tyngande, att personaluppsättningen bör bättre avpassas efter arbetsförhållandena. För att kunna nedbringa den nuvarande balansen, enligt uppgift omkring 400 prov, ävensom möta såväl den säsongmässiga höjningen som den ökade stegringen på längre sikt av antalet prov, synes det tillräckligt att utöver den nuvarande personalen ytterligare ett laboratoriebitråde ävensom ett kontorsbitråde i reglerad befordringsgång nyanställas. Biträdespersonalen skulle med en dylik utökning komma att omfatta inalles åtta befattningshavare eller tre utöver den för innevarande budgetår fastställda personalstaten. För en sådan utvidgning av personaluppsättningen erfordras riksdagens medgivande.

Föredraganden. Av den lämnade redogörelsen framgår bl. a., att vid nyligen företagen efterkontroll av blodprov, som undersökts vid laboratoriets alkoholavdelning, vissa felaktigheter upptäckts. Efterkontrollen har avsett alkoholhalten i blodprov, tagna från motorfordonsförare i trafikmål. Ett ganska stort antal felräkningar har därvid påvisats, vilka dock som regel

icke varit av den storleksordningen, att de kunnat ha någon inverkan på fallens rättsliga bedömning. I några enstaka fall ligger dock resultaten så nära ett gränsvärde, att felet kunnat ha en viss inverkan på domstolens ställningstagande, och i ett fall måste felräkningen anses ha haft en direkt betydelse för detsamma. Vad som sålunda förekommit har föranlett chefen för inrikesdepartementet att med stöd av Kungl. Maj:ts den 18 februari 1955 givna bemyndigande tillkalla en utredningsman, f. lagmannen T. A. Bexelius, för att verkställa utredning rörande laboratoriets undersökningar och vilka åtgärder, som bör företagas i de fall, då felaktigheter upptäckts.

Jag vill vidare erinra om att departementschefen vid anmälan av laboratoriets avlöningsanslag i statsverkspropositionen till innevarande års riksdag (jfr XI ht., p. 15) framhöll bl. a., att antalet alkoholblodprov undergått en betydande ökning eller från 4 050 år 1950 till 7 425 år 1953. Enligt vad jag inhämtat har antalet sådana prov under år 1954 uppgått till 8 370 och under de två första månaderna år 1955 till 923 mot 720 samma tid föregående år. För att kunna bemästra denna ökade arbetsbelastning har laboratoriet redan under år 1954 måst anställa viss extra personal.

Med hänsyn till vad nu anförts och till den säsongmässiga ökning av motorfordonstrafiken, som inom den närmaste tiden kan beräknas, synes det ofrånkomligt, att laboratoriet redan innevarande budgetår erhåller en betydande personalförstärkning.

För att undanröja riskerna för en felbedömning av analysresultaten måste i första hand kontrollsystemet utbyggas. Flera vägar är härvid tänkbara, t. ex. införande av två helt skilda analysmetoder, komplettering av blodproven med urinprov eller undersökning av, i stället för en sats blodprov om tre kapillärer, två skilda satser prov om vardera liksom f. n. tre kapillärer. Spörsmålet om hur denna fråga skall lösas på ett ur alla synpunkter fullt tillfredsställande sätt omfattas visserligen av utredningsmannens förut omnämnda undersökningar. I avbidan på resultatet härav är det emellertid enligt min mening nödvändigt, att alla åtgärder vidtagas för att redan under denna övergångstid skänka största möjliga säkerhet åt analysresultaten. Enligt vad jag under hand inhämtat från utredningsmannen erfordras härför den dubbelkontroll, som en undersökning av två skilda satser blodprov, d. v. s. av sex kapillärer, skulle innebära. Med hänsyn härtill anser jag mig böra förordna, att härför erforderlig personal, tre laboratoriebiträden och tre kontorsbiträden, snarast möjligt anställs vid laboratoriet. För att kunna bemästra den förut angivna ökningen av antalet blodprov samt för att möjliggöra kontrollräkning av samtliga analysresultat, erfordras härutöver 1 1/2 laboratoriebiträde, 1 kanslibiträde och 1 kontorsbiträde. Avdelningens personal skulle i så fall komma att öka från f. n. fem (tre laboratoriebiträden och två kontorsbiträden) till sammanlagt 14 1/2 befattningshavare. Medicinalstyrelsens beräkning av kostnaderna för dessa ändamål torde i huvudsak kunna godtagas. Jag förordar alltså, att laboratoriets icke-ordinariepost för innevarande budgetår må överskridas med (12 000 + 15 200) 27 200 eller i runt tal 27 000 kronor.

I vad mån en motsvarande personalförstärkning erfordras också under nästa budgetår kan i avbidan bl. a. på resultatet av utredningsmannens undersökningar icke f. n. bedömas. En del av den nu ifrågasatta personalförstärkningen har vidare i årets statsverksproposition förordats för nästa budgetår. Om och i den mån härutöver skulle erfordras viss ytterligare personal, synes Kungl. Maj:t vid bifall till i nämnda proposition framlagd förslag att uppföra icke-ordinarieposten förslagsvis äga lämna medgivande härtill.

Jag vill slutligen framhålla angelägenheten av att avgifterna för utförda prov snarast möjligt anpassas till den kostnadsökning, som må föranledas av nu framlagda förslag.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den i avlöningsstaten för statens rättskemiska laboratorium upptagna anslagsposten till avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1954/55 överskridas med högst 27 000 kronor.

[2] **Statens rättsläkarstationer: Avlöningar.** Anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal vid rättsläkarstationerna var för budgetåret 1953/54 uppförd med 47 600 kronor. 1954 års riksdag (prop. nr 150; riksd. skr. nr 245) medgav, att anslagsposten fick överskridas med högst 4 200 kronor. Tillhoppa har således för avlöningar till övrig icke-ordinarie personal för budgetåret anvisats 51 800 kronor. För innevarande budgetår har anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal upptagits till 69 000 kronor.

I skrivelse den 3 augusti 1954 har *medicinalstyrelsen* — med förmälan att under anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal för budgetåret 1953/54 utöver tidigare anvisade medel ytterligare 2 214 kronor 87 öre åtgått — hemställt, att ett belopp av högst 2 215 kronor måtte få disponeras för täckande av dessa kostnader.

Av handlingarna i ärendet framgår, att överskridandet beror på att rättsläkarstationens vid Stockholm vaktmästarpersonal måst anlitas för övertidsarbete samt tillfällig vaktmästarhjälp måst anställas i större utsträckning än som kunnat förutses.

I ärendet har *riksräkenskapsverket* avgivit utlåtande den 4 februari 1955.

I skrivelse den 22 februari 1955 har *medicinalstyrelsen* hemställt om anvisande å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1954/55 av 3 500 kronor till förstärkning av anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal. Styrelsen har till stöd härför anfört följande.

Den vid rättsläkarstationen vid Stockholm rådande läkarbristen har medfört, att ett stort antal obduktioner, som normalt skolat utföras å olika platser inom rättsläkardistriktet, måst förläggas till rättsläkarstationens lokaler i Stockholm. Detta har haft till följd, att den stadigvarande vaktmästarpersonalen icke medhunnit allt arbete på ordinarie arbetstid utan måst i stor utsträckning tagas i anspråk för övertidsarbete. I icke ringa mån har

även tillfällig personal måst anlitas. En icke beräknad merbelastning å anslagsposten, som kan uppskattas till i runt tal 3 500 kronor, har till följd härav uppkommit. Beloppet kan beräknas bli uppvägt av besparingar å posten till reseersättningar samt anslaget till medikolegala besiktningar.

Föredraganden. De åberopade skälen dels för ytterligare överskridande av anslagsposten till övrig icke-ordinarie personal för budgetåret 1953/54 och dels för anvisning av ytterligare medel under sagda anslagspost för innevarande budgetår finner jag mig böra godtaga. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vid av medicinalstyrelsen gjort överskridande å 2 214 kronor 87 öre av den under anslaget till Statens rättsläkarstationer: Avlöningar för budgetåret 1953/54 upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må bero; samt

att den i avlöningsstaten för Statens rättsläkarstationer upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1954/55 överskridas med högst 3 500 kronor.

[3] **Centrala sjukvårdsberedningen: Avlöningar.** Under den i centrala sjukvårdsberedningens avlöningsstat upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal har för innevarande budgetår beräknats 11 500 kronor för vissa standardiserings- och granskningsuppgifter. Med anledning av i propositionen nr 2/1955 framfört förslag har innevarande års riksdag (skr. 16/2 1955 nr 69) medgivit, att berörda anslagspost — på grund av ansvällningen av granskningsuppdrag hos beredningen — må för budgetåret 1954/55 överskridas med högst 6 000 kronor.

I skrivelse den 2 mars 1955 har *centrala sjukvårdsberedningen* anført, att vid utgången av februari 1955 kostnaderna för anlitage av extra och tillfällig arbetskraft för ifrågavarande granskningar uppgick till 16 321 kronor och att utöver redan anvisade medel ytterligare 4 800 kronor erfordras för innevarande budgetår, för att till beredningen överlämnade granskningsuppdrag skall kunna utföras.

Föredraganden. Med hänsyn till de betydande besparingar för statsverket, som de av centrala sjukvårdsberedningen utförda utrustningsgranskningarna hittills medfört, är det angeläget, att de i fortsättningen kan bedrivas utan avbrott. Hittills under innevarande budgetår har granskningarna resulterat i besparingar på över en miljon kronor. Anledningen till det nu aktuella ytterligare medelsbehovet är främst att utrustningsgranskningen för den nya lungkliniken vid karolinska sjukhuset dragit större kostnader än tidigare förutsetts, nämligen cirka 4 200 kronor. Å andra sidan har enbart den-

na granskning medfört en besparing för statsverket av cirka 800 000 kronor. Jag föreslår, att ytterligare 4 000 kronor får disponeras för ifrågavarande verksamhet under innevarande budgetår. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att den i avlöningsstaten för centrala sjukvårdsberedningen upptagna anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1954/55 överskridas med, utöver tidigare av riksdagen medgivet belopp, högst 4 000 kronor.

C. Alkoholistvård m. m.

[4] **Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Omkostnader.** I skrivelse den 21 januari 1955 har *styrelsen för statens alkoholistanstalt å Venngarn* anfört i huvudsak följande.

Sedan en anstalten tillhörig personbil den 19 januari 1954 varit utsatt för trafikolycka, har Stockholms läns västra domsagas häradsrätt i numera lagakraftvunnen dom den 30 november 1954 förpliktat bilföraren — en befattningshavare vid anstalten — och anstalten att solidariskt till motparten utgiva skadestånd med 5 903 kronor 95 öre jämte fem procent ränta därå från den 24 juni 1954 till dess betalning sker. Därjämte har anstalten och föraren ålagts att solidariskt ersätta motpartens rättegångskostnader med 1 671 kronor 30 öre jämte domslösen. Av anstalten anlitad advokat har för lämnat biträde i målet begärt ersättning med tillhoppa 1 115 kronor, varjämte det försäkringsbolag, vari motparten varit försäkrad enligt olycksfallsförsäkringslagen, framställt krav på 811 kronor 50 öre. Då anstalten ej förfogar över medel till täckande av ifrågavarande utgifter, hemställas, att för ändamålet anvisas erforderligt belopp, tillhoppa cirka 9 800 kronor.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande över framställningen föreslagit, att rättegångskostnaderna, 2 841 kronor 50 öre, skulle bestridas från andra huvudtitelns förslagsanslag till Ersättning åt domare, vittnen och parter samt att för gäldande av återstoden anlitas i första hand elfte huvudtitelns reservationsanslag till Extra utgifter och i andra hand förslagsanslaget till Oförutsedda utgifter. Enligt ämbetsverket torde ifrågavarande kostnader i första hand få gäldas av statsverket även i den mån de skulle befinnas böra slutligt åvila föraren.

Föredraganden. Anslaget till Extra utgifter för innevarande budgetår förslår ej till gäldande av ifrågavarande kostnader. Ej heller synes förslagsanslaget till Oförutsedda utgifter under pågående riksdag böra anlitas för ändamålet. Jag förordar därför, att hela det erforderliga beloppet får disponeras från Venngarnsanstaltens omkostnadsanslag för budgetåret 1954/55. Härför synes mig dock riksdagens medgivande böra inhämtas.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att de kostnader, som på grund av dom eller eljest åvilar

Kungl. Maj:ts proposition nr 150

statsverket i följd av ifrågavarande trafikolycka, må bestri-
das från det för budgetåret 1954/55 anvisade förslagsansla-
get till Statens alkoholistanstalt å Venngarn: Omkostnader.

Vad föredraganden sålunda, med instämmande av
statsrådets övriga ledamöter hemställt, behagar Hans
Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Torsten Jeppsson

Utgifter för statens kapitalfonder

Avskrivning av nya kapitalinvesteringar

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars
1955.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler frågor om anslag till avskrivning av nya kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 och anför därvid följande.

Under den gångna delen av riksdagssessionen har i olika sammanhang äskats anslag till investeringar å tilläggsstat II till löpande riksstat. I enlighet med de principer som hittills tillämpats bör nu, då avskrivningsbehovet för de olika investeringarna kan överblickas, förslag om erforderliga avskrivningsanslag föreläggas riksdagen. Skulle nya avskrivningsbehov uppkomma eller ändring ske i de till grund för här beräknade avskrivningar liggande förhållandena förutsätter jag att vederbörliga tillägg och jämkningar vidtages av riksdagen.

Jag torde nu i korthet få redogöra för de olika fall, i vilka omedelbar avskrivning är påkallad beträffande investeringarna å tilläggsstaten.

Statens allmänna fastighetsfond. Investeringsanslagen till byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut å 100 000 kronor, till byggnadsarbeten vid skogshögskolan å 65 000 kronor samt till vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. å 5 500 000 kronor torde i enlighet med gällande regler bära avskrivas med 50 procent. För anslaget till utökade lokaler för hovrätten över Skåne och Blekinge å 425 000 kronor torde avskrivningsbehovet beräknas efter 25 procent.

Försvarets fonder. För investeringar i försvarets fastighetsfond beräknas avskrivningsbehovet schablonmässigt till 50 procent av den totala investe-

ringen i var och en av fastighetsfondens delfonder med undantag för be-
fästningars delfond, för vilken total avskrivning tillämpas. Kostnader för
markförvärv avskrivs icke.

I enlighet härmed bör för det under arméns delfond uppförda anslaget
till förråd för armén å 1 000 000 kronor upptagas ett avskrivningsanslag å
500 000 kronor.

Statens utlåningsfonder. Investeringsanslaget till lånefonden för bostads-
byggande å 95 000 000 kronor torde i överensstämmelse med hittills tilläm-
pade regler avskrivs med 25 procent. Anslaget till statens avdiktninglåne-
fond å 500 000 kronor bör enligt gällande principer avskrivs med 20 pro-
cent. Avskrivningsanslagen torde alltså upptagas till 23 750 000 respektive
100 000 kronor.

Fonden för låneunderstöd. För det under fonden upptagna investerings-
anslaget till lån till anordnande av allmänna samlingslokaler å 3 000 000
kronor torde avskrivningsbehovet böra beräknas enligt hittills tillämpade
regler. Avskrivningsanslaget upptages alltså med 65 procent av det äskade
anslaget eller med 1 950 000 kronor.

I proposition nr 57 till årets riksdag föreslog Kungl. Maj:t, att bidrag
med anledning av 1954 års skördeeskador skulle med anlitande av tillgäng-
liga medel under reservationsanslaget till prisreglerande åtgärder på jord-
brukets område få utlämnas till ett belopp av högst 6 000 000 kronor. Bi-
dragen föreslogs skola utgå dels såsom kontantbidrag och dels i form av
avskrivning å stödlån, som beviljats i anledning av nämnda skördeeskador.
För tackning av ifrågavarande avskrivningar å stödlånen bör å tilläggsstat
upptagas ett anslag under förevarande huvudtitel. Såsom föreslagits i nämnda
proposition torde ifrågavarande anslag endast behöva upptagas med ett
formellt belopp och medelsbehovet tillgodoses genom överförande av ett mot
avskrivningarna svarande belopp från reservationsanslaget till prisreglerande
åtgärder på jordbrukets område. Därest riksdagen icke har någon erinran
häremot torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare före-
skrifter härom.

Diverse kapitalfonder. Investeringsanslaget under väg- och vattenbyggnads-
verkets förrådsfond till anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning
å 2 000 000 kronor torde enligt gällande regler böra avskrivs med 25 pro-
cent. Avskrivningsanslaget upptagas alltså med 500 000 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t
måtte föreslå riksdagen

att till avskrivning av nya kapitalinvesteringar i härefter
angivna fonder å tilläggsstat II till riksstaten för budget-
året 1954/55 anvisa följande *reservationsanslag*, nämligen

Statens allmänna fastighetsfond:

Kommunikationsdepartementet:	
<i>Utökade lokaler för hovrätten över Skåne och Blekinge</i>	106 300
Jordbruksdepartementet:	
<i>Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut</i>	50 000
<i>Byggnadsarbeten vid skogshögskolan</i>	32 500
Inrikesdepartementet:	
<i>Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m.</i>	2 750 000

Försvarets fonder:

Försvarsdepartementet:	
<i>Försvarets fastighetsfond:</i>	
<i>Arméns delfond</i>	500 000

Statens utlåningsfonder:

Socialdepartementet:	
<i>Lånefonden för bostadsbyggande</i>	23 750 000
Jordbruksdepartementet:	
<i>Statens avdikningslånefond</i>	100 000

Fonden för låneunderstöd:

Socialdepartementet:	
<i>Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler</i>	1 950 000
Jordbruksdepartementet:	
<i>Stödlån till jordbrukare</i>	100

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrädsfond:

Handelsdepartementet:	
<i>Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning</i>	500 000

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand

Statens allmänna fastighetsfond

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sköld, anmäler fråga om ytterligare medel till reparations- och underhållskostnader m. m. under slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond och anför därvid följande.

Anslagsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. under slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond. Under rubriken reparations- och underhållskostnader m. m. har å denna delfond för budgetåret 1954/55 anvisats sammanlagt 1 693 000 kronor. Posten är uppdelad på fyra underrubriker. Av dessa avser en reparation och underhåll av de uthyrda lägenheterna vid Drottningholm, Ulriksdal och Haga samt en vissa iståndsättningsarbeten vid de kungl. slotten. Till dessa ändamål har i staten för innevarande budgetår upptagits 216 000 respektive 445 000 kronor.

I skrivelse den 3 mars 1955 har byggnadsstyrelsen hemställt att till täckande av kostnaderna för vissa sanerings- och reparationsarbeten å statens byggnader inom Hagaparken i Solna kommun få överskrida reparations- och underhållskostnadsposten å slottsbyggnadernas delfond för budgetåret 1954/55. Till stöd härför har byggnadsstyrelsen bl. a. åberopat följande.

Haga trädgårdar i Hagaparken har sedan år 1937 arrenderats av Stockholms stad. Arrendesumman utgår dels såsom ett fast belopp, dels såsom ett tilläggsbelopp, vilket efter vissa grunder justeras, därest den svenska kronans köpkraft försämras under arrendetiden. I januari 1955 har Stockholms stad jämlikt arrendekontraktet erlagt till Kronan tilläggsarrende för tiden den 1 oktober 1947—den 31 december 1954 med i runt tal 220 000 kronor. Riksmarskalksämbetet har med hänvisning härtill hos byggnadsstyrelsen gjort framställning i syfte att ett mot det inbetalade tilläggsarrendet svarande belopp måtte anvisas till bestridande av kostnaderna för vissa såsom

angelägna bedömda saneringsarbeten å statens byggnadsbestånd inom Hagaparken. Arbetena har kostnadsberäknats till 220 000 kronor. Härav har 120 000 kronor beräknats erforderliga för modernisering av vissa bostäder, vilka huvudsakligen är avsedda för arbetarepersonal. Dessa saknar centralvärme, varmvatten, tvättstuga och badanordningar. Behovet härav kan tillgodoses genom ombyggnad av den s. k. Lilla Finnstugan. Härigenom möjliggöres även att medelst kulvertledning införa centralvärme och varmvatten till de nuvarande fem personalbostäderna i den s. k. Stora Finnstugan. Vidare har 10 000 kronor beräknats till utbyggnad av tjuvalarmanordningar inom slottsbyggnaden. Ur säkerhetssynpunkt bör larmanordningen stå i förbindelse med en lägenhet i slottets omedelbara närhet. Genom enkla anordningar kan ytterligare personalbostadslägenhet iordningställas, som skulle bli lämplig för dylik anslutning. Genom dessa åtgärder skulle viss vaktpersonal kunna inbesparas. Slutligen har 90 000 kronor beräknats till restaurering av fasaderna till Orangeriet inom det av Stockholms stad arrenderade trädgårdsområdet. Byggnaden, som är uppförd i slutet av 1700-talet enligt ritningar av Deprez, har genom stadens försorg nödtorftigt iståndsatts.

Departementschefen. Underhållet av de kungl. slotten med tillhörande byggnader är på vissa håll starkt eftersatt, bl. a. såsom en följd av inskränkningarna i den statliga byggnadsverksamheten under kriget. Från och med budgetåret 1946/47 har till avhjälpande härav årligen anvisats medel å fastighetsfondens stat. Åtskilliga arbeten kvarstår emellertid, däribland de av byggnadsstyrelsen aktualiserade arbetena inom Hagaparken. Dessa är också upptagna i den av byggnadsstyrelsen uppgjorda samlade planen för modernisering av de kungl. slotten, vilken omnämndes i 1954 års statsverksproposition (se Bil. 21, s. 4—5) och successivt avses komma till utförande.

Genom den i det föregående omnämnda arrendeinbetalningen avseende Haga trädgårdar har inkomstsidan å slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond tillförts ett drygt 200 000 kronor högre belopp än som förutsågs, när fastighetsfondens stat för det nu löpande budgetåret beslutades av riksdagen. En viss merbelastning å utgiftsposten till reparations- och underhållskostnader m. m. skulle härigenom bli möjlig utan att den beräknade balansen i den för delfonden fastställda staten rubbas. Med hänsyn till det redovisade behovet av modernisering och iordningställande av vissa bostadslägenheter, avsedda huvudsakligen för personal, finner jag mig mot bakgrunden av den anmälda inkomstökningen kunna tillstyrka ett överskridande av reparations- och underhållskostnadsposten å slottsbyggnadernas delfond för innevarande budgetår med 130 000 kronor. Härav synes 120 000 kronor böra belasta den särskilda delposten till reparations- och underhållsarbeten inom de uthyrda lägenheterna vid bl. a. Haga slott och 10 000 kronor delposten till vissa iståndsättningsarbeten vid de kungl. slotten. Beträffande restaureringen av det s. k. Orangeriet anser jag att frågan om dess framtida användning först bör utredas, innan ställning kan tagas till den äskade medelsanvisningen.

Under återopande av vad jag nu anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva att den å slottsbyggnadernas delfond av statens allmänna fastighetsfond upptagna anslagsposten Reparations- och underhållskostnader m. m. må under budgetåret 1954/55 överskridas med högst 130 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Karl-Ingmar Edstrand

Kapitalinvesteringar

Försvarsdepartementet

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Torsten Nilsson, anmäler här- efter ett under försvarsdepartementets handläggning hörande ärende an- gående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55.

IV. Försvarets fonder

A. Försvarets fastighetsfond

Flygvapnets delfond

[1] 21. Vissa markförvärv för flygvapnet. I en av överbefälhavaren med eget yttrande den 17 november 1954 överlämnad skrivelse har *flygförvaltningen* anmält att ytterligare medel erfordras för innevarande budgetår för genomförande av vissa markförvärv för flygfältsarbeten. Av skrivelsen framgår bland annat att — inberäknat en mindre reservation — i runt tal 1 400 000 kronor den 1 juli 1954 fanns disponibla för detta ändamål under förevarande anslag. Dessa medel beräknades dock i sin helhet vara ianspråktagna redan vid utgången av kalenderåret 1954. För att planenligt kunna bedriva flygfältsarbeten avser emellertid flygförvaltningen att före utgången av innevarande budgetår genomföra vissa ytterligare markförvärv. Härför erfordras för samma budgetår ett medelstillskott av 1 250 000 kronor.

Departementschefen. För att flygfältsarbetena skall kunna bedrivas planenligt bör markförvärven genomföras i god tid innan byggnadsarbetena igångsättes. Det är därför angeläget att flygförvaltningen beredes möjlig-

het att genomföra de ytterligare markförvärv, som ämbetsverket anser erforderliga för innevarande budgetår. Jag föreslår att för ändamålet anvisas ett belopp av 1 250 000 kronor på tilläggsstat och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa markförvärv för flygvapnet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 1 250 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Patric Kalling

Kapitalinvesteringar

Socialdepartementet

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:ts Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 mars 1955.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, NORUP, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Sträng, anmäler under socialdepartementet hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetår 1954/55 samt anför följande.

VI. Fonden för låneunderstöd

[1] 4. Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler. För innevarande budgetår har under förevarande rubrik anvisats ett investeringsanslag av 6 000 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 22/2 1955) anført, att undersökningar under hösten 1954 visat, att det under instundande vinter på vissa orter kunde beräknas uppkomma en icke ringa arbetslöshet för byggnadsarbetare, om icke ytterligare husbyggnadsarbeten sattes i gång i god tid under hösten, samt att andra lämpliga projekt än samlingslokaler icke funnes å vissa av de ifrågavarande orterna. Huvudmännen för samlingslokalsprojekten vore emellertid beredda att sätta i gång arbetena och bedriva dem under vintern under förutsättning att statliga lån i vanlig ordning beviljades. Det erforderliga lånebeloppet beräknades till ca 3 milj. kronor. Lån till ifrågavarande samlingslokaler kunde emellertid icke rymmas inom ramen för det under innevarande budgetår tillgängliga anslaget. Byggnadstillstånd för lokalerna hade lämnats under hösten 1954.

Departementschefen. De prognoser över byggnadsverksamheten, vilka styrelsen kontinuerligt uppgör, visade under hösten 1954 att det på vissa orter i landet kunde under vintern beräknas uppkomma en viss arbetslöshet för

byggnadsarbetare, om icke ytterligare husbyggnadsarbeten i god tid igångsattes under hösten. Med arbetsmarknadsmyndigheternas medverkan igångsattes därför skilda projekt, att drivas som vinterarbete utanför ramen av fastställda kvoter. På vissa orter kunde emellertid icke uppbringas andra lämpliga och tillräckligt förberedda projekt än samlingslokaler. Arbetsmarknadsstyrelsen har beräknat lånesumman för här ifrågavarande samlingslokaler till ca 3 milj. kronor. Då detta lånebehov icke kan tillgodoses inom ramen för det under nuvarande budgetår disponibla anslaget, bör ifrågavarande belopp anvisas å tilläggsstat.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1954/55 anvisa ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Alf Björnelid

Bihang**Förteckning**

över av Kungl. Maj:ts hos riksdagen år 1955 äskade anslag å tilläggsstat
II till riksstaten för budgetåret 1954/55 utöver de i propositionen nr 2
upptagna anslagen

Driftbudgeten**A. Egentliga statsutgifter***II. Justitiedepartementet*

Kronor

Fångvårdsanstalterna:		
E: 6 a	Ersättningsanskaffning av brunna baracker och inventarier m. m., <i>reservationsanslag</i>	206 000

III. Utrikesdepartementet

C: 9 a	Bidrag till täckande av visst ytterligare underskott i kostnaderna för flykttkapitalbyråns, restitutionsnämndens, tysk-medelskommitténs samt likvidationsnämndens verksamhet, <i>reservationsanslag</i>	210 000
--------	---	---------

IV. Försvarsdepartementet

Armén:

Intendenturmateriel m. m.:		
C: 22 a	Återanskaffning av viss beklädnadsmateriel m. m., <i>reservationsanslag</i>	780 000
C: 23 a	Återanskaffning av vissa inventarier, <i>reservationsanslag</i>	244 900
E: 8	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	25 000
E: 17	Svenska övervaknings- och repatrieringskontingenterna i Korea, <i>reservationsanslag</i>	1 400 000
		<u>2 449 900</u>

VII. Finansdepartementet

Statens organisationsnämnd:

B: 30 a	Försöksverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	115 000
E: 8 a	1951 års penningvärdeundersökning, <i>reservationsanslag</i>	135 000
		<u>250 000</u>

VIII. Ecklesiastikdepartementet

H: 31	Vissa åtgärder för avhjälpande av lärarbristen vid högre skolor, <i>reservationsanslag</i>	50 000
-------	--	--------

X. Handelsdepartementet

H: 11	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>reservationsanslag</i>	25 000
	Säger för egentliga statsutgifter	3 190 900

B. Utgifter för statens kapitalfonder

III. Avskrivning av nya kapitalinvesteringar

C. Statens allmänna fastighetsfond

	Kommunikationsdepartementet:	
15 a	Utökade lokaler för hovrätten över Skåne och Blekinge (III: 15 a), <i>reservationsanslag</i>	106 300
	Jordbruksdepartementet:	
30	Byggnadsarbeten vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut (III: 30), <i>reservationsanslag</i>	50 000
33	Byggnadsarbeten vid skogshögskolan (III: 33), <i>reservationsanslag</i>	32 500
	Inrikesdepartementet:	
37	Vissa byggnadsarbeten vid statens sinnessjukhus m. m. (III: 37), <i>reservationsanslag</i>	2 750 000
		<u>2 938 800</u>

D. Försvarets fonder

	Försvarsdepartementet:	
	Försvarets fastighetsfond	
1	Arméns delfond (IV: A: 6), <i>reservationsanslag</i>	500 000

E. Statens utlåningsfonder

	Socialdepartementet:	
2	Lånefonden för bostadsbyggande (V: 2), <i>reservationsanslag</i>	23 750 000
	Jordbruksdepartementet:	
5	Statens avdiktningsslånefond (V: 7), <i>reservationsanslag</i>	100 000
		<u>23 850 000</u>

F. Fonden för låneunderstöd

	Socialdepartementet:	
3	Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler (VI: 4), <i>reservationsanslag</i>	1 950 000
	Jordbruksdepartementet:	
3 a	Stödlån till jordbrukare (VI: 6 a), <i>reservationsanslag</i>	100
		<u>1 950 100</u>

Kronor

G. Diverse kapitalfonder

Handelsdepartementet:

Väg- och vattenbyggnadsverkets förrådsfond:

1 Anordnande av en bombsäker oljelagringsanläggning
(IX: 9), *reservationsanslag* 500 000

Säger för utgifter för statens kapitalfonder 29 738 900

Säger för driftbudgeten 32 929 800

Kapitalbudgeten**Kapitalinvesteringar***I. Statens affärsverksfonder*

E. Domänverket

5 Rörelsekapital för domänverket 850 000

IV. Försvarets fonder

A. Försvarets fastighetsfond

Flygvapnets delfond:

21 Vissa markförvärv för flygvapnet 1 250 000

VI. Fonden för låneunderstöd

Socialdepartementet:

4 Lån till anordnande av allmänna samlingslokaler 3 000 000

Jordbruksdepartementet:

6 a Stödlån till jordbrukare 25 000 000

28 000 000

Säger för kapitalbudgeten 30 100 000